

Anna-Sofia Welander
Trafikplanering
08-508 261 94
anna-sofia.welander@stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2013-03-14

Trafiksäkerhetsprogrammets åtgärdsplan 2013. Genomförandebeslut.

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att godkänna kontorets förslag till åtgärdsplan för Trafiksäkerhetsprogrammet 2013.
2. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner förslag till inriktning för kontorets arbete med obehövade övergångsställen med dubbla körfält och genomförande av åtgärder till en utgift om 3 mnkr under 2013.
3. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner genomförande av gatuåtgärder till en utgift om 10 mnkr under 2013.
4. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner genomförande av åtgärder vid skolor till en utgift om 15 mnkr under 2013.
5. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner genomförande av en poliskontrollplats på Örbyleden till en utgift om 1 mnkr under 2013.

Per Anders Hedkvist
Förvaltningschef

Mattias Lundberg
Avdelningschef

Erika Björnsson
Enhetschef

Sammanfattning

Detta är en kort sammanställning av de specifika trafiksäkerhetsåtgärder och verksamheter som kontoret planerar att genomföra under 2013. Det handlar om åtgärder för säkrare gång- och cykelpassager, åtgärder för ökad trafiksäkerhet vid skolor, åtgärder för ökad hastighetsefterlevnad, åtgärder för att öka kontorets kunskap inom trafiksäkerhetsområdet samt planering inför 2014 och framåt. Förutom detta driver kontoret löpande verksamhet med planering, samordning och uppföljning inom ramen för trafiksäkerhetsprogrammet. 2013 ska en större avstämning gentemot målen genomföras.

Bakgrund

I november 2010 antog kommunfullmäktige ett nytt trafiksäkerhetsprogram för Stockholms stad. Programmet beskriver hur staden ska fokusera och inrikta trafiksäkerhetsarbetet för att nå de uppsatta målen år 2020.

Stadens trafiksäkerhetsarbete ska fokusera på hastighetsefterlevnad, säkra huvudgator och ökad kunskap hos alla som bor och verkar i staden. Åtgärder ska årligen konkretiseras i särskilda åtgärdsplaner.

Revisionskontoret har granskat hur trafik- och renhållningsnämnden arbetar med trafiksäkerhetsfrågorna i enlighet med trafiksäkerhetsprogrammet. I revisionen påpekas att dokumentation av åtgärdsplaner bör utvecklas och att budget för de olika åtgärderna bör framgå av ärendet. Revisionen behandlades i Trafik- och renhållningsnämnden den 7 februari 2013 (Dnr T2012-130-07007). För åtgärdsplanen 2013 har kontoret tagit fasta på kritiken och utvecklat planen i linje med synpunkterna i revisionen.

Trafikkontorets förslag till åtgärdsplan 2013

Trafiksäkerhetsfrågorna ska genomsyra trafikkontorets verksamhet och trafiksäkerheten ska beaktas i samtliga projekt som genomförs. Det betyder att flera av kontorets trafiksäkerhetsåtgärder ingår som en naturlig eller kompletterande del i projekt som inte är direkta trafiksäkerhetsprojekt.

Denna åtgärdsplan är en kort sammanställning av de specifika trafiksäkerhetsåtgärder eller verksamheter som kontoret planerar att genomföra under 2013. En huvuduppgift för att öka trafiksäkerheten är att planera för och genomföra fysiska åtgärder. En del av åtgärderna är av mindre storlek och kan genomföras av kontoret på delegation. Andra är större och beslut för genomförande av dessa ska tas som vanligt av nämnden.

För några av projekten anges en grov uppskattning av kostnaderna. Andra projekt är i så tidigt skede att en uppskattning av kostnaderna kan bli missvisande. Utfallet av de verkliga kostnaderna redovisas för samtliga projekt i samband med uppföljning av åtgärdsplanen i början av 2014.

Kontoret bedömer att de flesta av åtgärderna inte kommer att ge några allvarliga störningar för motorfordonstrafiken under byggtiden. För att i möjligaste mån samordna arbeten kommer avstämning att ske mellan kontoret och de ledningsdragande bolagens planerade arbeten i gata.

Säkra huvudgator och åtgärder för säkrare korsningspunkter

I enlighet med stadens budget för 2013 ska trafik- och renhållningsnämnden arbeta aktivt med att förebygga trafikolyckor och skapa säkrare trafikmiljöer. Särskild vikt ska läggas på miljöer med många utsatta trafikanter. Stadens trafiksäkerhetsprogram lyfter fram att gående och cyklister är mycket utsatta grupper i stockholmstrafiken. Många barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar tar sig fram som gående. Att säkra punkter där gående och cyklister korsar motorfordonstrafik är en av de viktigaste åtgärderna för att förbättra säkerheten för dessa.

Säkrare gång- och cykelpassager

2011 slutförde kontoret en inventering av stadens alla gång- och cykelpassager. Dessa data, tillsammans med olycksanalyser och andra mätdata, ligger som grund för kontorets prioritering av platser att åtgärda fram till 2020.

Följande platser är aktuella att arbeta med under 2013:

- Utredning för ett antal övergångsställen längs Maltesholmsvägen.
- Påbörja genomförande av åtgärder på Bällstavägen enligt beslut i nämnden 14 juni 2012 (Dnr T2012-320-01217).
- Genomförande av åtgärder i korsningen S:t Eriksgatan-Fleminggatan, enligt beslut i nämnden 10 december 2012 (Dnr T2012-313-05591).
- Genomförande av trafiksäkerhetshöjande åtgärder på Nybrogatan enligt beslut i nämnden 27 september 2012 (Dnr T2012-410-03088).
- Genomförande av trafiksäkerhetshöjande åtgärder vid planpassage över godsspår i den högt trafikerade passagen mellan Liljeholmens tunnelbanestation och Marievik.

Åtgärderna och kostnaderna för dessa platser är tagna i separata beslut i Trafik- och renhållningsnämnden och redovisas därför inte här. De kommer däremot att redovisas i samband med kontorets uppföljning av hela åtgärdsplanen.

Ett antal mindre åtgärder vid övergångsställen samt andra gång- och cykelpassager kan tillkomma under året. Även dessa kommer att redovisas i uppföljningen av åtgärdsplanen.

Obevakade övergångsställen med dubbla körfält

Gående är en utsatt trafikantgrupp i Stockholm. Forskning visar att trafiksäkerheten på obevakade övergångsställen, d.v.s. övergångsställen utan trafiksignaler, ofta är otillräcklig. Generella problem som påvisats i olika studier är falsk säkerhet för gående, bilister som inte lämnar företräde och höga hastigheter. Obevakade övergångsställen där gående måste korsa mer än ett körfält i samma riktning innebär en särskilt utsatt situation.

Under 2012 har kontoret genomfört en förstudie av ett 20-tal obevakade övergångsställen med två eller flera körfält i samma riktning. Utifrån studien planerar kontoret att åtgärda två till tre platser per år. Platser aktuella 2013 är Drottningholmsvägen vid Tunnländsvägen, Karlbergsvägen öster om Sigtunagatan, Sofielundsvägen vid Röda Backens väg och Valhallavägen vid Banérgatan. Åtgärderna varierar beroende på plats. Några exempel är ökad synlighet, kortare passage, flyttat läge och vägkuddar. Kontoret föreslår en budget om 3 mnkr för detta ändamål 2013.

Arbete med skolor för ökad trafiksäkerhet

Kontoret har gjort en översiktlig genomgång av stadens 260 grundskolor med avseende på trafikmiljön och har identifierat skolor som är i behov av trafiksäkerhetsåtgärder. Kontoret ska de närmaste åren prioritera åtgärder vid de skolor som bedöms ha störst behov. Åtgärderna är både fysiska och beteendepåverkande.

Hållbart resande: Trafikkontoret har utvecklat en välfungerande arbetsmetod för att stötta och uppmuntra attityd- och beteendeförändringar för hållbart resande till och från stadens skolor. Grundläggande för detta arbete är kunskaps-, attityd- och beteendepåverkan genom information, kommunikation och olika aktiviteter och åtgärder som gynnar gång, cykling och användning av kollektivtrafik. Kostnaderna för arbetet beräknas uppgå till 0,8 mnkr kronor.

Åtgärder vid prioriterade skolor: Under 2013 planerar trafikkontoret att påbörja genomförande av trafiksäkerhetsåtgärder vid Norra Ängby skola, Hässelby Villastads skola, Sturebyskolan, Sundbyskolan och Essingeskolan. Åtgärderna syftar till att säkra korsningspunkter, förbättra separering och lägre hastighet genom till exempel gupp, avsmalningar, räcken och belysning. Utöver detta pågår utredning och projektering av åtgärder vid ytterligare skolor inför kommande år

(vilka skolor är ännu inte helt fastställt). Utgifterna för respektive skola varierar mellan 0,1 och 2 mnkr. De totala utgifterna under 2013, inklusive nedlagd tid, projektering, entreprenad etc. för hela projektet beräknas till cirka 15 mnkr. Kontoret har ansökt om och beviljats statlig medfinansiering för ett belopp om 4,5 mnkr. De skolor som har behov av större åtgärder, över 5 mnkr, kommer att tas upp för separata beslut i nämnden.

Realtidsövervakning av signalreglerade övergångsställen: För att öka trafiksäkerheten utanför skolor planerar kontoret att satsa på driftövervakning av signalreglerade övergångsställen i direkt närhet till skolor. Under 2013 kommer kontoret att installera driftövervakning vid tio signaler till en kostnad av 0,3 mnkr, för vilka kontoret har beviljats statlig medfinansiering med 50 procent. Utgiften finansieras inom ramen för Reinvestering för trafiksignaler (KF 2011-05-11).

Åtgärder inom ramen för Cykelplanen

Inom ramen för cykelplanen genomför kontoret en mängd investeringar för att förbättra trafiksäkerheten för cyklister och gående. Många nya cykelvägar, cykelbanor och cykelfält ska bidra till ökad separering mellan trafikslagen. På pendlingsstråken föreslås att samtliga oreglerade korsningspunkter hastighets-säkras, att cykelbanorna breddas och att kantstenar och andra hinder avlägsnas. I planen finns direktiv för drift och underhåll för att öka trafiksäkerheten, exempelvis att cykling ska göras möjligt året om genom förbättrad vinterväghållning, sand- och lövsopning samt halbekämpning.

Under 2013 påbörjas byggnation av en antal nya cykelvägar samt breddning av befintliga. Exempel på projekt som startar under 2013 är ny cykelinfrastruktur på Flatenvägen, Perstorps-vägen, längs med Pålsundsbacken, vid anslutningarna till Årstabron, på delar av Kungsbron, längs delar av Karlavägen, längs med Hägerstensvägen samt Kymlingestråket i Järva. Mer information om cykelsatsningarna finns att läsa i nämndbeslutet för cykelinfrastrukturåtgärder 7 februari 2013 (Dnr T2012-313-056000) samt genomförandebeslut Perstorpsvägen och Flatenvägen (Dnr T2012-313-02478) och Lilla Västerbron (Dnr T2012-420-06970).

Projekten är spridda över hela kommunen och de är av olika karaktär. Gemensamt är att de stärker cykelns ställning och bidrar till ett sammanhängande, trafiksäkert och framkomligt cykelvägnät. Sammanlagt bedöms de under 2013 medföra en utgift om ca 131,4 mnkr.

Trafikantförbättrande åtgärder

Under samlingsnamnet trafikantförbättrande åtgärder ryms kontorets små och medelstora förbättringsåtgärder som inte hanteras i något större projekt. Merparten av ombyggnationerna syftar till att förbättra trafiksäkerheten, men det handlar också om kantstensflytt och dylikt för att exempelvis skapa bättre framkomlighet för cykeltrafiken. Gemensamt för åtgärderna är att de är av mindre omfattning och att de utförs via upphandlad årsentreprenör. Under året avser kontoret genomföra cirka 20-30 åtgärder av denna karaktär.

Exempel på åtgärder som planeras bli utförda under 2013 är flytt av busshållplatser och nytt övergångsställe på Kontrollvägen, nya övergångsställen på Lingvägen, Finn Malmgrens Väg och Vadmalsvägen, nya refugklackar på övergångsställen på Sockenvägen samt Kvarnbacksvägen, genomgående gångbanor på Hägerstenvägen och Diamantbacken, avsmalning på Victor Balcks Väg, vändplats på Lilla Banvägen, ny cykelbana på Repslagargatan, möblering för att hindra trafikering på gångytan vid Tage Erlanders Plats samt breddning av en del av gång- och cykelbanan på Sveavägen.

Utöver detta pågår utredning och projektering av åtgärder inför kommande år. Utgifterna för respektive delprojekt varierar mellan 0,05 och 2,0 mnkr. De totala utgifterna under 2013, inklusive nedlagd tid, projektering, entreprenad, bygglledning, besiktning etc., för hela projektet beräknas till cirka 10 mnkr. Sammantaget överskrider beloppsgränsen för kontorets delegation och därför krävs ett genomförandebeslut av nämnden.

Åtgärder för ökad hastighetsefterlevnad

Den enskilt viktigaste åtgärden för att förbättra trafiksäkerheten i Stockholm är att minska hastighetsöverträdelserna. Staden bör därför lägga stora resurser på att öka efterlevnaden av hastigheterna. Detta är också betydelsefullt i ett miljöperspektiv. Gator behöver utformas så att de naturligt stödjer trafikanten att hålla hastighetsbegränsningarna och i övrigt köra säkert.

Platser för poliskontroller

Under 2010 har kontoret i dialog med trafikpolisen tagit fram förslag till ett antal platser som kan iordningställas för att underlätta för polisens övervakning av trafikfarliga beteenden. Kontrollplatserna anläggs för att möjliggöra kontroller av hastigheter, bilbältesanvändning, påverkan av alkohol och andra droger samt giltiga fordon. De föreslagna kontrollplatserna är strategiskt valda platser utifrån trafikflöden och trafiksäkerhet. 2011 anlade kontoret två kontrollplatser på

Bergslagsvägen. Under 2013 planerar kontoret att anlägga en kontrollplats på Örbyleden till en kostnad av cirka 1,0 mnkr.

Hastighetsplaner

Rätt hastighet på stadens vägar och gator är en förutsättning för att minska antalet döda och skadade i trafiken. En hastighetsöversyn har stor betydelse för trafik-säkerhet, trygghet, miljö, tillgänglighet och stadskaraktär, även på lång sikt. Rätt hastighet bidrar även till en attraktiv stad.

Kontoret har under 2012 gjort en översyn av hastighetsgränserna i tre pilot-områden, Spånga-Tensta, Hägersten-Liljeholmen och Kungsholmen, och har för dessa arbetat fram förslag till nya hastighetsgränser. Kontoret räknar med att presentera resultatet och förslag till fortsatt arbete för trafik- och renhållnings-nämnden före sommaren 2013.

Trafiksäkerhetskameror

De omkring 1 100 trafiksäkerhetskameror som finns i Sverige idag visar på goda resultat. Kamerorna är ett komplement till polisens övriga trafikövervakning. Sedan 2006 finns fyra trafiksäkerhetskameror, ATK, på stadens vägnät. Dessa sitter längs Drottningholmsvägen mellan Brommaplan och Nockebybron. Mätstationerna inklusive tillhörande system- och kommunikationsutrustning ägs av Trafikverket. Staden hyr mätstationerna av Trafikverket och ansvarar för drift och underhåll av mätstationerna och övriga anordningar som skyltar, vägmärken m.m. En uppföljning efter etableringen visar på positiva trafiksäkerhetseffekter.

På många av stadens större leder är gupp etc. inte lämpliga åtgärder för att öka hastighetsefterlevnaden. Där är ATK en lämplig åtgärd. Under 2012 har kontoret gjort en förstudie för att utreda lämpliga sträckor och platser för investering i en eventuell utökning av ATK på stadens vägnät. Resultat av förstudien och förslag till fortsatt arbete med ATK kommer att presenteras för nämnden före sommaren 2013.

Åtgärder för ökad kunskap

I enlighet med trafiksäkerhetsprogrammet behöver kunskapen om trafiksäkerhet och trafiksäkra lösningar öka bland beslutsfattare, anställda, medborgare och trafikanter i staden. Ett effektivt trafiksäkerhetsarbete förutsätter också god kunskap om resultat och effekter av olika åtgärder.

Trafiksäkerhetsgranskningar i projekt

Trafiksäkerhetsgranskningar är ett verktyg för att identifiera trafiksäkerhetsrisker och optimera möjligheterna att bygga trafiksäkert redan från början. Trafiksäker-

hetsgranskningar vid ny- och ombyggnationer kan visa på de trafiksäkerhetsmässiga effekterna av olika alternativ och kan spela en viktig roll i valet mellan olika lösningar. Metoden används bl.a. inom projektet Spårväg City och ger ny kunskap om trafiksäkerhet och spårväg. Kontoret ska arbeta för att trafiksäkerhetsgranskningar genomförs för något av de stora exploateringsprojekten. Kostnader för arbete med trafiksäkerhetsgranskningar ska bäras av respektive projektägare.

Flerårig åtgärdsplan för Drottningholmsvägen-Bergslagsvägen
Trafiksäkerhetsinspektion innebär en systematisk genomgång av en befintlig trafikmiljö längs en vägsträcka för att inventera alla trafiksäkerhetsrisker och brister. Syftet med inspektionen är att identifiera risker och brister för att ta fram ett underlag för prioritering av förbättringar på sträckan.

Trafiksäkerhetsinspektioner och granskningar av befintliga vägar är en ny företeelse i Sverige. I många andra länder genomförs trafiksäkerhetsgranskningar regelmässigt vid nya vägprojekt, och inspektioner av befintliga vägmiljöer är vanliga. År 2010 trädde en ny lag, vägsäkerhetslagen, i kraft som bland annat ställer krav på genomförande av en trafiksäkerhetsgranskning vid nya vägprojekt och regelbundna säkerhetsinspektioner av befintliga vägar inom det trans-europeiska transportnätet (TEN-T). I Sverige motsvarar det i princip landets europavägar.

2012 genomförde kontoret en inspektion av sträckan Drottningholmsvägen-Bergslagsvägen mellan Ulvsundaplan och E18. På sträckan inträffar många olyckor, särskilt med bilister i singelolyckor och upphinnandeolyckor (påkörningar bakifrån). Fokus för inspektionen har därför legat på att minska dessa olyckor, vilket ger vinster både i form av färre skadade och ökad framkomlighet. Inspektionen har utförts av en auktoriserad trafiksäkerhetsrevisor från Danmark, med stor erfarenhet av trafiksäkerhetsinspektioner i Danmark och andra länder.

Kontoret planerar att under 2013 utifrån resultaten i inspektionen arbeta fram en flerårig åtgärdsplan för sträckan. Resultaten från inspektionen, förslag till åtgärdsplan och genomförandetid kommer att presenteras för nämnden under hösten 2013.

Resultaten från inspektionen har gett kontoret värdefull kunskap om lämpliga och olämpliga utformningar, vilket är till stor nytta i framtida ny- och ombyggnader av stadens gator och vägar.

2013-01-24
TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR T2013-300-00560

Samordning, uppföljning och kompetenshöjning

Ett systematiskt trafiksäkerhetsarbete i enlighet med trafiksäkerhetsprogrammet förutsätter planering och samordning av åtgärder.

Kontoret ska arbeta för att öka kunskapen om faktorer som påverkar trafik-säkerhetsläget och om effekter av olika åtgärder och behöver ta fram en rad nya data för att bättre bedöma trafiksäkerhetsläget. Dessa data är nödvändiga för att kunna målstyra trafiksäkerhetsarbetet såsom föreslås i programmet. Många och goda data möjliggör detaljerade och verklighetsnära analyser och värderingar.

Kontoret avsätter resurser för att på en övergripande nivå arbeta med de årliga uppföljningarna av trafiksäkerhetsarbetet i förhållande till de uppsatta målen. För projekt som genomförs avsätts resurser för att följa upp och utvärdera effekterna. För att få så stor nytta som möjligt av dessa krävs samordning, dels internt, dels med andra aktörer.

För att öka kunskapen om de olyckor som inträffar i staden behöver staden fortsatt ha nära samverkan med Trafikverket och Transportstyrelsen. Kontinuerliga analyser av olyckstatistiken är en viktig del i att följa trafiksäkerhetsutvecklingen i staden. I detta ingår också att fortsatt följa sjukhusregistreringen av trafikolyckor i Stockholmsregionen.

I enlighet med trafiksäkerhetsprogrammet ska kontoret under året göra en större avstämning mot målen i trafiksäkerhetsprogrammet. I början av 2014 planeras för en konferens där externa experter och representanter för olika trafikantgrupper inbjuds att delta för att ge sin syn på måluppföljning och utveckling av de årliga handlingsplanerna.

För att kunna bedriva ett effektivt trafiksäkerhetsarbete är det viktigt att kontoret håller sig uppdaterat om nyheter och aktuell forskning, s.k. omvärldsbevakning. Kontoret deltar därför i regionala, nationella och internationella nätverk för erfarenhetsutbyten.

Kostnaderna för arbetet beräknas uppgå till 1,5 mnkr.

Ekonomisk sammanställning

I tabellen nedan finns en ekonomisk sammanställning för åtgärderna och projekten som redovisas i åtgärdsplanen.

Åtgärd/projekt	Uppskattad budget mnkr	Finns inrymt i verksamhetsplan för 2013
Driftverksamhet		
Arbete med skolor – hållbart resande	0,8	Ja
Befintliga trafiksäkerhetskameror	0,1	Ja
Samordning, uppföljning och kompetenshöjning	1,5	Ja
Investeringar		
Säkrare gång- och cykelpassager	^a	Ja
Obevakade övergångsställen med dubbla körfält	3	Ja
Åtgärder vid prioriterade skolor	15,3	Ja
Åtgärder inom ramen för Cykelplanen	^b	Ja
Trafikantförbättrande åtgärder	10	Ja
Platser för poliskontroller	1	Ja
Hastighetsplaner	Tidigt skede. Beror på ambitionsnivå.	
Trafiksäkerhetskameror	Tidigt skede. Beror på ambitionsnivå.	
Trafiksäkerhetsgranskningar i projekt	Tidigt skede. Beror på ambitionsnivå.	
Flerårig åtgärdsplan för Drottningholmsvägen-Bergslagsvägen	Tidigt skede. Beror på ambitionsnivå.	

Vad gäller projekten hastighetsplaner, trafiksäkerhetskameror, trafiksäkerhetsgranskningar och åtgärdsplan Drottningholmsvägen-Bergslagsvägen är projekten i så tidigt skede att de totala kostnaderna ännu inte kan bedömas. Samtliga dessa kommer att redovisas i separata ärenden till nämnden under året. Kostnader för utredningsarbeten för projekten är inrymt i kontorets verksamhetsplan 2013.

^a Kostnaderna är tagna i separata beslut i Trafik- och renhållningsnämnden och redovisas därför inte här. Redovisas i samband med kontorets uppföljning av hela åtgärdsplanen.

Trafikkontorets förslag

Kontoret föreslår att trafik- och renhållningsnämnden beslutar att godkänna kontorets förslag till åtgärdsplan för Trafiksäkerhetsprogrammet 2013.

Kontoret föreslår vidare att trafik- och renhållningsnämnden godkänner förslag till inriktning för kontorets arbete med obevakade övergångsställen med dubbla körfält och genomförande av åtgärder till en utgift om 3 mnkr 2013, genomförande av åtgärder vid skolor för 15 mnkr, genomförande av gatuåtgärder för 10 mnkr samt genomförande av en poliskontrollplats på Örbyleden för 1 mnkr.

Slut